

**GLOSARIUSZ
TERMINÓW DOTYCZĄCYCH KONTROLI ZARZĄDCZEJ
I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM**

Ilekróć w Zarządzeniu w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu jest mowa o:

1. **analizie ryzyka** – należy przez to rozumieć określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i możliwych jego skutków;
2. **czynniku ryzyka** – należy przez to rozumieć okoliczności, stan prawny, stan faktyczny, które mogą, ale nie muszą, wywołać ryzyko wystąpienia nieprawidłowości;
3. **dokumentacji systemu kontroli zarządczej** – należy przez to rozumieć procedury wewnętrzne, polityki, instrukcje, wytyczne, dokumenty określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników oraz inne dokumenty wewnętrzne;
4. **identyfikacji ryzyka** – należy przez to rozumieć wskazanie wszystkich zagrożeń związanych z realizacją celów jednostki;
5. **istotności** – należy przez to rozumieć iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz jego wpływu na organizację (potencjalnej straty);
6. **jednostce organizacyjnej Uniwersytetu** – należy przez to rozumieć jednostkę organizacyjną, jednostkę administracji oraz jednostkę administracji centralnej określoną w Regulaminie Organizacyjnym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (dalej: Regulamin), a w szczególności: wydziały, szkoły doktorskie UAM, filie, Centrum NanoBioMedyczne, centra uniwersyteckie, ośrodki uniwersyteckie, jednostki ogólnouczelniane, jednostki bezpośrednio podległe rektorowi, Centrum Wsparcia Projektów, Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej, Centrum Wsparcia Kształcenia, Centrum Spraw Pracowniczych, Centrum Marketingu, Biuro Wsparcia Nauki, Biuro Inicjatywy Uniwersytetu Europejskiego EPICUR, Biuro Szkół Doktorskich, jednostki bezpośrednio podległe kanclerzowi zgodnie z § 41 Regulaminu, jednostki merytorycznie podległe zastępcy kanclerza zgodnie z § 42 Regulaminu, Centrum Finansowo – Księgowe – Kwestura.
7. **kontroli zarządczej** – należy przez to rozumieć ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy;
8. **kwestionariuszu samooceny** - należy przez to rozumieć kwestionariusz w jakim dokumentowane są wyniki oceny systemu kontroli zarządczej;
9. **mapie ryzyka** – należy przez to rozumieć dokument odzwierciedlający ocenę prawdopodobieństwa oraz skutków zaistnienia ryzyka;

10. **mechanizmie kontrolnym** – należy przez to rozumieć element systemu zarządzania, zasady określone przez przepisy prawa i procedury, które mają ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka lub jego skutki;
11. **obszarze ryzyka** – należy przez to rozumieć obszar, w którym występują istotne z punktu widzenia UAM czynniki ryzyka;
12. **oddziaływaniu ryzyka/ skutku** – należy przez to rozumieć możliwe skutki lub konsekwencje dla UAM takie jak straty, utrata reputacji, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia;
13. **polityce zarządzania ryzykiem na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu** - należy przez to rozumieć zbiór reguł i zasad postępowania w zakresie zarządzania ryzykiem w odniesieniu do celów i zadań Uniwersytetu;
14. **poziomie ryzyka** – należy przez to rozumieć wielkość ryzyka klasyfikowana w skali kilkustopniowej;
15. **prawdopodobieństwie** – należy przez to rozumieć szacowane prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia;
16. **precedensie** – należy przez to rozumieć decyzję, której w określonych sytuacjach danego rodzaju wcześniej nie podejmowano, nietypowa, kontrowersyjna, dająca początek podobnym równie odmiennym decyzjom;
17. **procesie** – należy przez to rozumieć uporządkowany logicznie ciąg czynności, działań, decyzji, uzgodnień, których efektem jest powstanie pewnej wartości dającej się określić w postaci zmiany;
18. **projekcie** - należy przez to rozumieć jednorazowe przedsięwzięcie, które prowadzone jest w określonym celu przy wykorzystaniu przypisanych mu zasobów finansowych, ludzkich i rzeczowych;
19. **reakcji na ryzyko** – należy przez to rozumieć wskazanie działań, które należy podjąć, w celu zmniejszenia danego ryzyka do akceptowanego poziomu (tolerowanie, przeniesienie, wycofanie się, działanie);
20. **rejestrze ryzyka** - należy przez to rozumieć dokument odzwierciedlający przeprowadzoną identyfikację i analizę ryzyk, a także zaproponowaną reakcję na ryzyko. Rejestr stanowi główne źródło informacji dla sporządzanych okresowo raportów i zestawień dotyczących zarządzania ryzykiem;
21. **ryzyku** – należy przez to rozumieć możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację celów jednostki. Ryzyko jest prawdopodobieństwem wystąpienia zdarzeń (pozytywnych i negatywnych), które mogą mieć wpływ na osiągnięcie zamierzonych celów przez UAM lub powodują odchylenia od oczekiwanych stanów. Ryzyko odnosi się zawsze do przyszłych zdarzeń, a oszacowanie jego rozmiarów jest projekcją w przyszłość. W procesie identyfikacji ryzyka uwzględnia się także ryzyko utracenia korzyści związanych z pojawiającymi się szansami, których UAM może nie wykorzystać;
22. **ryzyku akceptowalnym (apetyt na ryzyko)** – należy przez to rozumieć akceptowalny poziom ryzyka. Pojęcie to określa wartość ryzyka, jaką dana jednostka jest w stanie zaakceptować przy realizacji danego zadania/celu;

23. **ryzyku nieodłącznym** – należy przez to rozumieć ryzyko jakie występuje w sytuacji, gdy nie działają żadne mechanizmy kontrolne;
24. **ryzyku operacyjnym** – należy przez to rozumieć ryzyko związane z wykonywaniem zadań stałych w UAM;
25. **ryzyku rezydualnym** – należy przez to rozumieć ryzyko jakie pozostaje po przeprowadzeniu przez osoby zarządzające działań zmierzających do zminimalizowania wpływu (skutków) oraz prawdopodobieństwa wystąpienia niepomyślnych zdarzeń, włączając działania kontrolne podjęte w odpowiedzi na ryzyko;
26. **samoocenie** - należy przez to rozumieć formalny proces, który umożliwia dokonanie przeglądu istniejących elementów kontroli zarządczej pod względem adekwatności, celem proponowania i wdrażania ulepszeń w istniejącym systemie;
27. **standardach kontroli zarządczej** – należy przez to rozumieć standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, stanowiące załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84);
28. **strategii** - należy przez to rozumieć strategię Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2020-2030 uchwaloną przez Senat Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Uchwałą nr 93/2020/2021 z dnia 7 maja 2021 roku w sprawie przyjęcia Strategii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2020-2030;
29. **subwłaściciela ryzyka** – należy przez to rozumieć osobę delegowaną przez właściciela ryzyka i odpowiedzialną za zarządzanie konkretnym ryzykiem;
30. **systemie kontroli** – należy przez to rozumieć ogół zasad zaprojektowanych i wdrożonych przez kierownictwo UAM, obejmujących całą organizację, stanowiących spójną i logiczną całość funkcjonującą w określonym środowisku na wszystkich poziomach zarządzania, służy zwiększeniu prawdopodobieństwa zrealizowania wytyczonych celów oraz zarządzaniu ryzykiem, w tym zmniejszeniu negatywnych skutków, jeśli ryzyko wystąpi;
31. **systemie zarządzania** - należy przez to rozumieć planowanie strategiczne i operacyjne, w tym określenie celów, zaplanowanie metod realizacji, analizę potrzeb, wdrożenie systemu zarządzania i kontroli, przegląd zarządzania, czyli monitoring i ocenę, w tym ocenę ryzyka, działania korygujące;
32. **uniwersytecie, uczelni lub UAM** - należy przez to rozumieć Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
33. **właściciela ryzyka** – należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem oraz mającą kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do obszaru/procesu, którym zarządza.
34. **właściciela celu** – należy przez to rozumieć osoby wskazane przez rektora lub kierowników jednostek organizacyjnych, które są bezpośrednio odpowiedzialne za osiągnięcie danego celu;
35. **zarządzaniu ryzykiem** – należy przez to rozumieć system metod i działań zmierzających do obniżenia ryzyka do poziomu akceptowalnego, przy uwzględnieniu

kosztów działania oraz zabezpieczenia się w racjonalny sposób przed jego skutkami, obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka oraz reakcję i jego monitorowanie. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje ryzyko występujące we wszystkich procesach decyzyjnych na każdym szczeblu zarządzania.